

Lletra de Plàcid

A l'amic, petit burgeset i liberal de cor, en aquestes hores de convulsió.

Amic:

Reprenc la ploma amb el desig d'encoratjar-te. Comprens el teu estat d'ànim. «Això que passa», això que veiem, és tan gran i tan extraordinari, que ens trasbalsa als que ja ho prevèiem—i, per què no dir-ho?,—ho desitjàvem.

En efecte, assistim a una transformació que poc la devien preveure els botxins del poble espanyol quan planejaven llurs sinistres propòsits. Si ho haguessin previst «tot això que passa», poc s'haurien llançat a la boja aventura, ells, que sempre havien viscut afavorits amb tota mena de privilegis...

Sé que estàs aclaparat. Com tants i tants... Amic, cal que reaccionis. Cal que t'encaris amb la realitat; que tampoc no és tan negre com a tu et sembla. El teu drama, el petit drama de casa teva, és el drama de tota la gent del teu braç. Que és injust? Potser sí. Que no t'ho mereixes? Jo bé ho crec que no. Però no són hores, aquestes hores que vivim, per a aturar-nos en el dramet de cada ú. Passa la riuada, ara; i les aigües tèrboles—tèrboles de tota mena de passions i d'odis, de petites enveges i de fonder rancúnies covades anys i anys,—tot ho arrossequen, però no tot s'ho emporten riu avall. Passada la riuada, les aigües reprendran llur camí i llur transparència i seguiran llur missió fecundadora i creixeran els sembrats amb més ufana que mai i els arbres floriran amb la promesa d'un espèit ubèrrim com mai no l'hauré vist.

Creu-me, amic; deixa que passi la riuada. I espera. Però treballa. Treballa! Ajuda a la gran obra de redempció. Sobre tot, no t'arreconis, no t'anul·lis. Recorda't de la teva pròpia vida. Reviu els anys de lluita que has viscut i has sofert, que són tants com en comptes, i de les vicissituds que has passat tu i els teus fins arribar a aquesta hora gloriosa. Sí, sí; a aquesta hora gloriosa, per bé que tu em diguis que ho pot ésser per tothom, però no per tu.

Amic, jo la sé prou la teva vida, per comprendre el teu estat d'ànim. Recordo els temps de la teva infància i la dels teus germans tan bé com la meua. Quina colla a casa teva! El teu pare, sempre en brega amb tots els enemics del poble, sempre al seu lloc en les lluites per la llibertat, era un valent; més que un valent, un temerari. Treize fills!... Avui no n'hi ha d'homes com el teu pare. Tenen més coneixement. Els homes d'avui són més cautes.

Encara no tenies deu anys i ja et van treure de l'escola; d'aquella «escuela laica» que era un crít de subversió i de

rebel·lia. Oh! calia l'esforç de tots a casa teva. De tots! Fins dels més petits com tu, que et posaren a treballar a l'obrador per a ajudar a la defensa de la llibertat i de la dignitat de la família. A dotze anys—me'n recordo bé prou—et portaren a fer d'aprenent. Eres un tap, de tan petit com eres. Però vas passar set anys en aquella botiga fosca i humida del barri de Ribera de la Barcelona vella, rera d'aquell tau'll tan alt—o tu tan xic—que a les primeries els compradors tot just si et veien el cap.

Després... I bé, per què he de recordar-te la teva vida? Vida heròica de treball, de sofriment i de sacrificis. Bah! Això té poc mèrit. El que sí en té—i això crec que és el que et fa més mal a tu, que ets tot sensibilitat,—el que sí en té de mèrit, és haver viscut sempre amb la màxima dignitat; no haver-se deixat acovardir mai pels poderosos; no haver-se deixat sotmetre mai pels cacics i caciquets del poble. I sempre, sempre, haver-se singularitzat a la defensa dels humils, dels vexats, dels que pateixen fam i sed de justícia...

«Ara—tu et dols,—ara tot el passat no pesa.» Sí, amic, sí. És clar que sí que pesa. Si de res més no, pesa en tu, en la teva consciència, que en aquestes hores tumultuoses pots gaudir d'una tranquil·litat absoluta amb la certesa d'haver viscut sempre amb dignitat. Però, és que no t'has aturat a reflexionar el turment que han de passar, ara, els que han fet d'amo, els que han fet de brètol, els que en llurs treballadors, més que uns companys i col·laboradors de llurs iniciati-

ves i activitats, hi veien tan sols material d'exploració per a satisfer llurs plans de cobdícia?...

Amic, és hora de viure de cara a la realitat. Afronta aquest moment, amb el mateix coratge que has fet cara a tants perills i a tantes adversitats, i veuràs que el teu drama no té la força emotiva que t'imagines. Ets un sentimental, tu, i ara hauries volgut que la teva vida, clara i diàfana com l'aigua cristal·lina, hagués pesat en l'ànim de la gent que et rodeja. Voldries que els teus cinquanta anys de treball et fessin digne a l'estima dels joves. Que els que tenen vint anys sabessin que abans que ells, que ara vénen a la vida, tu ja has lluitat i has sofert com ells possiblement no lluitaran ni sofriran. Que els teus ulls cansats per l'estudi i el teu cervell mig malmès i els teus cabells blancs fossin estimats com una executòria la més honorable... Ets un il·lús. Es llei humana—i això ho saps tu tan bé com jo—que els homes som de mena desmemoriats i de vegades desagraïts. I, qui vols que se'n recordi i a qui vols que interressi el sacrifici i l'heroïsme de la teva vida, obscura i senzilla com la de tants i tants petits burgesets com tu, que ara són la víctima immediata dels que s'han alçat irats contra llurs botxins, que han estat sempre els teus botxins també i els de tots els treballadors que, sotmesos a un règim injust com aquest que ara s'ensorra, si havien aconseguit singularitzar-se i havien assolit una independència, fou gràcies al propi esforç i a l'heroïsme fins el sacrifici de la pròpia vida?...

Mes, de tot això, què els en vols contar i com vols que t'entenguin els que ara arriben a la vida amb el cap ple d'il·lusions i de neguits de renovació?—I fixa't bé que no dic amb el cor curull d'enveges i de rancúnies—imprecises, incoherents,—no contra tu ni contra aquell, sinó contra el sistema que desapareix davant l'astorament de tots.

Amic meu, sigues optimista. Creu, ara més que mai, en els ideals eternals de llibertat i de justícia que vas heredar dels teus pares i que són consubstancials amb la teva pròpia vida. I redreça't. Supera't. Eixuga aquestes llàgrimes que traïdorament et delaten i ente en els teus ulls. Alça el cap i esguarda al teu entorn. Meravella't de la nova albada que somriu vers l'Orient llunyà. I no et vulguis recordar del teu dramet quan la vermellor de la tragèdia taca amb colors de sang i devastació tota la terra nostra.

En fi de comptes, amic, en el món, tard o aviat, sempre han comptat la bondat i la saviesa, l'activitat i l'intel·ligència. I, si malgrat tot, aquestes virtuts han tingut sempre un mèrit i una estima, no dubtis que ara més que mai, passada la riuada, els homes com tu seran estimats com no ho foren mai de la vida.— PLÀCID.

La Internacional

A prec de molts companys publicuem avui la lletra de l'himne internacional del proletariat que molts es volen aprendre per ajuntar la seva veu a la veu de tots els treballadors del món.

*En peu, els damnats de la terra!
En peu, els forçats de la fam!
L'albada roja ja clareja
de la Revolució social.*

*Enrunem un passat d'oprobri!
Legions d'esclaus, tots a lluitar!
El món canviarà de base
forjat damunt de la igualtat.*

*Es la lluita darrer!
Ajuntem-nos, germans!
Fem massa compacta
dins la Internacional!*

*Es la lluita darrer!
Ajuntem-nos, germans!
Fem massa compacta, tots en peu!
dins la Internacional!*